

Vedran Zlatić, mag. iuris

ENGINEERING CONSTITUTIONAL CHANGE – A Comparative Perspective on Europe, Canada and the USA – Routledge Research in Constitutional Law, pp. 478., 2013. Published by: Routledge and the Taylor & Francis Group Edited by: prof. dr. sc. XENOPHON CONTIADES

Knjiga „ENGINEERING CONSTITUTIONAL CHANGE – A Comparative Perspective on Europe, Canada and the USA“ predstavlja zbornik radova što ga je uredio prof. dr. sc. **Xenophon Contiades**, profesor javnog prava na University of Peloponnese i ravnatelj Centra za europsko ustavno pravo – Themistocles and Dimitris Tsatos Foundation u Ateni. U ovoj knjizi prof. Contiades prikupio je radove uglednih stručnjaka u kojima se iznosi problematika ustavnih promjena i to u 15 “starih” država, članica Europske unije, potom Švicarske, kao i Kanade te Sjedinjenih Američkih Država. Navedeni radovi nude nam analizu formalnih i neformalnih ustavnih promjena koje zapravo rasvjetljavaju pravu prirodu ustava, a isto tako donose i pregled međupovezanosti između oblika političkog i stranačkog sustava u državi i ustavnih promjena, kao i ulogu građana, civilnog društva i pravnih znanstvenika u postupku ustavnih promjena, ali i utjecaj međunarodne i europske jurisprudencije na ustavne reforme i evoluciju.

Na početku knjige nalazi se sadržaj, potom slijedi popis autora radova skupljenih u ovoj knjizi (str. VII – VIII), a zatim slijedi zahvala autora ove zbirke (str. IX).

Središnji dio knjige započinje poglavljem „Constitutional Change Engineering“ (str. 1 – 6) u kojem nam X. Contiades iznosi uvodnu riječ o tematici ustavnih promjena, navodeći kako se na ustav prestaje gledati kao na mistični dokument te se sve više uočava potreba prilagođavanja ustava novonastalim društvenim okolnostima. Autor, nadalje, napominje da se u svim promatranim pravnim sustavima problematika ustavnih promjena suočava s istim poteškoćama i izazovima te kako u svima njima postoje različiti, kako formalni, tako i neformalni mehanizmi ustavnih promjena koji sudjeluju u kreiranju ustavne zbilje u navedenim državama.

Nakon uvodnog izlaganja Contiadesa, slijede radovi eminentnih stručnjaka u kojima se obrađuje tematika ustavnih promjena u članicama Europske unije (i to petnaest “starih” država članica), kao i u Švicarskoj, Kanadi i Sjedinjenim Američkim Državama, no, zbog ograničenog prostora i ekonomičnosti izraza, ali i cilja ovog prikaza, u spomenute radove neće se ulaziti detaljnije od navođenja naslova rada i njegovog autora, i to redom kako slijedi: „Constitutional change in Austria“ (str. 7 – 34) – prof. dr. sc. Manfred Stelzer; „The proces of constitutional amendment in Belgium“ (str. 35 – 50) – prof. dr. sc. Christian Behrendt; „Constitutional change and constitutional amendment: A Canadian conundrum“ (str. 51 – 72) – prof. dr. sc. Allan C. Hutchinson; „Formal and informal methods

of constitutional change in Denmark“ (str. 73 – 92) – prof. dr. sc. Helle Krunke; „Constitutional amendment in Finland“ (str. 93 – 114) – prof. dr. sc. Tuomas Ojanen; „Constitutional amendment in France“ (str. 115 – 124) – prof. dr. sc. Wanda Mastor i Liliane Icher; „Constitutional amendments and constitutional changes in Germany“ (str. 125 – 150) – prof. dr. sc. Markus Kotzur; „Constitutional change in Greece“ (str. 151 – 178) – prof. dr. sc. Xenophon Contiades i prof. dr. sc. Ioannis Tassopoulos; „Constitutional amendments in Ireland“ (str. 179 – 202) – prof. dr. sc. Fiona de Londras i prof. dr. sc. David Gwynn Morgan; „Constitutional revision in Italy: A marginal instrument for constitutional change“ (str. 203 – 228) – prof. dr. sc. Tania Groppi; „Constitutional amendment in Luxembourg“ (str. 229 – 256) – prof. dr. sc. Joerg Gerkrath; „The constitutional revision proces in the Netherlands: Sensible security valve or cause of constitutional paralysis?“ (str. 257 – 298) – prof. dr. sc. Wim J.M. Voermans; „The Portuguese Constitution of 1976: Half-life and decay“ (str. 273 – 298) – prof. dr. sc. Jonatas E.M. Machado; „Constitutional change in Spain“ (str. 299 – 324) – prof. dr. sc. Abraham Barrero Ortega i prof. dr. sc. Irene Sobrino Guijarro; „Constitutional amendment in Sweden“ (str. 325 – 336) – prof. dr. sc. Lars-Goran Malmberg; „Constitutional revision: The case of Switzerland“ (str. 337 – 358) – prof. dr. sc. Thomas Fleiner; „Constitutional amendments in the United Kingdom“ (str. 359 – 388) – prof. dr. sc. Robert Blackburn; i „Constitutional revision in the United States of America“ (str. 389 – 416) – prof. dr. sc. John R. Vile.

Međutim, valja svakako napomenuti da se u gore navedenim radovima nalaze ekspertize vrhunskih pravnih stručnjaka iz država, koje baštine različite pravne tradicije, pa radovi s takvim ekspertizama zasigurno zaslužuju da ih se pomno iščitava, jer predstavljaju hvalevrijedan doprinos pokušaju razumijevanja problematike ustavnih promjena. Središnji dio knjige završava s poglavljem „Models of constitutional change“ (str. 417 – 468) u kojem autori X. Contiades i A. Fotiadou razmatraju različite modele ustavnih promjena povezanih sa svim značajnim okolnostima i akterima, koji su sastavni dio tog značajnog postupka. Na samom kraju knjige nalazi se Dodatak (str. 469 – 470) i Index pojmova (str. 471 – 478).

Istaknimo da navedeni naslov predstavlja dragocjen izvor informacija o postupcima ustavne revizije, te će kao takav zasigurno zaintrigirati znanstvenike, ali i studente s područja javnog, a posebice ustavnog prava.